

STRÁŽSKÝ OBČASNÍK

č. 3

Září 2008

ZPRÁVY Z RADNICE

Zastupitelstvo obce na zasedáních v květnu a červnu 2008 projednalo a schválilo:

- rozpočtové opatření 3/2008/ZŠ, kterým se upravil rozpočet základní školy na straně příjmů a výdajů o částku =2.297.819,- Kč (dotace krajského úřadu na mzdové prostředky).
- žádost ředitelství školy o ponechání přeplatku vyúčtování plynu ve výši =243.393,- Kč pro opravu chodníků v areálu školy.
- zprávu o provedené veřejnosprávní kontrole ze dne 6.5. 2008 se závěrem: Nebylo zjištěno porušení závazných právních předpisů. Navrhované opatření pro organizaci ohledně účtování vedlejší činnosti bude splněno v průběhu roku 2008.
- pověření Centra pro zvířata v nouzi při Zoologické zahradě Liberec („útulku pro zvířata“) k zastupování obce ve věcech majetkových v případech, když někdo převezme zvíře z „útulku“ do svého vlastnictví. Jedná se o zvířata, která byla zajištěna na území obce a následně předána do „útulku“.
- příspěvek pro Spolek Frýdlantské okresní dráhy ve výši = 1.000,- Kč na proplacení nákladů spojených s jízdou historického parního vlaku na trase Liberec – Frýdlant dne 28. června 2008.
- pověřilo starostu zastupováním obce na valné hromadě Severočeské vodárenské společnosti, a.s., která se konala v Teplicích dne 4. června 2008 a na valné hromadě ČSAD Liberec, a.s., která se konala dne 20.června 2008 v Liberci.
- plnění rozpočtu obce za období I.-V. měsíce 2008 v jednotlivých kapitolách s těmito hlavními skutečnostmi:

Plnění rozpočtu	Roční plán	Skutečnost I.-V.	%
Příjmy:	18.572.500,-	8.421.110,05	45,34
z toho: Daně	15.465.000,-	6.441.896,-	41,65
Ostatní příjmy	3.107.500,-	1.979.214,05	63,69
Výdaje celkem schodkový rozpočet kryt z výsledku roku 2007	23.047.000,-	12.693.955,63	55,08

- rozpočtové opatření 4/2008/ZŠ, kterým se upravil rozpočet základní školy na straně příjmů a výdajů o částku =877.596,- Kč (dotace krajského úřadu na mzdové prostředky).
- navýšení cen obědů ve školní jídelně od 1.9.2008 na základě vyhlášky č. 107/2008, o školním stravování takto:
mateřská škola děti 3-6 let28,- Kč
základní škola děti 7-10 let20,- Kč
děti 11-15 let22,- Kč
zaměstnanci25,- Kč
cizí strážníci.....27,- Kč
- navýšení hřbitovního poplatku za kopání hrobu z původních =1.500 na =5.000,- Kč.
- částku =25.000,- Kč jako příspěvek sboru dobrovolných hasičů na činnost mládeže – mezinárodní letní tábor
- vyhlášení pronájmu nebytových prostor v č.p. 119 GD-ČAS, na základě ukončení pronájmu ze strany p. Jiřího Gduly.
- spolupráci obce s firmou Imstav na vybudování kanalizačních přípojek na veřejné části pro obyvatele v ulici Mezi Kopci. Rozpočtovaná částka podílu obce činí =985.000,- Kč.

Mgr. Karel Jäschke, starosta

NAŠI JUBILANTI

Ve třetím čtvrtletí slaví svá významná životní jubilea tito naši spoluobčané:

Paní Bitmanová Marie	96 let
Paní Hašková Herta	90 let
Paní Karásková Miloslava	88 let
Pan Kudláček Josef	87 let
Pan Vaňátko Miloslav	87 let
Pan Mlateček Jaroslav	86 let
Paní Zvolánková Libuše	85 let
Paní Rychetská Marie	84 let
Paní Dimlová Emilia	84 let
Paní Šeflová Věra	84 let
Pan Dvořák Antonín	83 let
Paní Oberdörferová Marie	83 let
Paní Vargová Helena	83 let
Paní Kuželová Zdeňka	83 let
Paní Horáková Miloslava	82 let
Pan Voříšek Jaroslav	82 let
Pan Merhaut Jaroslav	81 let
Paní Šmahelová Vlasta	81 let
Pan Uřeš Václav	80 let

Všem jubilantům přejeme pevné zdraví a mnoho hezkých chvil prožitých v kruhu svých blízkých.

VÍTÁNÍ OBČÁNKŮ

*Děláme si starosti co z dítěte bude zítra,
a zapomínáme že je někým už dnes.*

V obřadní síni strážské „radnice“ se 14. června uskutečnila malá slavnost při příležitosti uvítání malých občánků mezi strážáky.

Stali se jimi:

Jiří Ježek	nar. 25.ledna 2008
Julie Wieserová	nar. 5. února 2008
Martina Kujanová	nar. 7. března 2008
Nella Kadlecová	nar. 9. března 2008
Matěj Dunda	nar. 21. března 2008
Tereza Zelenková	nar. 2. dubna 2008

Dětem i rodičům přejeme hlavně zdraví, hodně štěstí a životní pohody.

Jiří

Julie

Martina

Nella

Matěj

Tereza

OSMIČKY VE STRÁŽI

Letošní rok se vyznačuje tím, že historici a různí badatelé se zabývají významem osmiček v historii našeho státu. Nechtěl jsem zůstat pozadu a já jsem se vyhledával osmičky, které se váží k historii naší obce.

První osmičku v letopočtu významné události jsem objevil v datu 26. července 1708, kdy byl v kostele sv. Kateřiny vysvěcen nový oltář. Tento oltář se v současné době nachází v zámecké kapli libereckého zámku.

V roce 1728 byla dokončena stavba nového kostela. Roku 1768 nechal u pohřební cesty vedoucí z Radčic, Josef Simon postavit sochu Panny Marie.

17. listopadu 1878 byl vysvěcen nový hřbitov. Vysvěcení vykonal pan děkan Franz Simm z Liberce za asistence kaplanů Josefa Berna a Josefa Funke. První pochovanou na novém hřbitově byla dcera Antona Riedla Maria z domu č.p.119.

Roku 1888 byl 9. září zakoupen od Franze Brumlich z Frýdlantu nový pohřební vůz pro potřeby Stráže, Kr. Studánky, Svárova, Radčic, Kateřinek a 8 domů v Ruprechticích.

Velké vzrušení v obci vyvolala událost, která se stala 30. října ve večerních hodinách. Karl Zimmerman, syn továrníka Josefa Zimmermanna se vracel z divadelního představení v Liberci a sám řídil drožku, kterou obvykle řídil kočí. Tentokrát seděl kočí vedle K. Zimmermanna. V Pavlovicích si přes noční tmu všimli muže, který stál v silničním příkopu. V ruce muže si všimli žhavého bodu, který považovali za zapálený doutník. V zápětí se ozvala detonace, drožka se téměř rozpadla, kůň se utřhl a zmizel ve tmě. Karl Zimmerman byl zraněn střepinou bomby pouze na noze, avšak kočí Wilhelm Pracht, rozený v Kněžici svým zraněním v liberecké nemocnici 8. listopadu podlehl a byl 11. listopadu ve Stráži pochován. Okresní velitelství vypsal na dopadení pachatele odměnu 500 zl., která byla později zvýšena na 1 000 zl.

Z podnětu a na náklady paní Helene v. Zimmermann byla v mateřské školce 2. března 1908 okresním vikářem P. Gustavem Buderem z Liberce vysvěcena domácí kaple. Stavební práce zajistil stavitel Josef Schäfer z Liberce, oltář a lavice vytvořil truhlář Herman ze Stráže.

Další události v tomto roce jsou poněkud smutnější. 30. června před půlnocí vypukl požár v domě č.p.3. Objekt patřil Clam-Gallasům, byl postaven celý ze dřeva a původně sloužil jako lovecký zámeček. V poslední době byl pronajat k obytným účelům. Vyhořel doslova do základů. Další požár v noci z 12. na 13. července zachvátil dům č.p. 53 Josefa Heidricha.

Nyní přichází rok 1918 o kterém toho bylo již napsáno dost. Přípomínka tohoto významného roku v naší obci je na pravé straně cesty vedoucí ke hřbitovu. Je to pomník věnovaný Strážským občanům kteří padli v 1. světové válce. Další pomník připomínající padlé v této válce se nachází na místním hřbitově vpravo od vchodu. Pomník je věnovaný členům studentské jednoty „Herulia“, kteří v této válce těž našli svou smrt.

V roce 1928 byla velká slavnost při příležitosti 25. výročí působení pana Josefa Thaute v čele chrámového sboru. Josef Thaute, byl ředitelem zdejší školy, členem obecního zastupitelstva a školské rady. Před touto slavností byly varhany v kostele podrobeny důkladné revizi, kůr byl slavnostně vyzdoben a na předprsni kůru zářila velká „25“ sestavená z žárovek, zdarma nainstalovaných elektrotechnickým závodem Otto Slegmund.

V tomto roce byla 1. dubna v domě č.p. 259 otevřena policejní expozitura. Patřila pod policejní ředitelství v Liberci. Působilo zde 12 mužů, 3 v kanceláři a devět sloužilo venku. Působnost expozitury byla v lokalitách: Stráž, Ostašov, Machnín, Karlov a Bedřichovka.

Rok 1938 již nenabízí nic zajímavého co se týče života v obci, a o roce 1948 nejsou v kronice již žádné záznamy.

Překlad L. Kubíková, M. Dräger.

Zpracoval I. Zajíc

PAMĚTNÍ KÁMEN JEŠTĚ JEDNOU

V minulém čísle občasníku jsem se zmínil o pamětním kamenu, který byl 4. října 1908 slavnostně odhalen na počest 60. výročí panování Františka Josefa II. Při té příležitosti jsem žádal, zda náhodou někdo doma nemá něco, co by se vázalo k této události. Za několik dní po vyjití tohoto článku jsem zažil šok z kterého jsem se nemohl dlouho vzpamatovat. Telefonovala mi paní Mirovská, že tento kámen mají doma na zahradě. Našli ho při úpravě zahrady, která byla dříve skládkou.

Proč a jak se tam tento kámen dostal se již nedozvíme. Po domluvě naše „Rychlá rola“ kámen opatrně převezla ke hřbitovu do míst, kde byl pravděpodobně původně umístěn. Teď už jenom zbývá, aby byl usazen a okolí důstojně upraveno. Doufám, že obecní zastupitelstvo udělá vše pro to, aby při 100. výročí 4. října byl již kámen na svém místě. Chtěl bych touto cestou poděkovat rodině Mirovských za to, že se tento kámen zachoval ve velmi dobrém stavu. Ještě jednou děkuji za tento krásný dárek, který jsem od nich dostal k svátku.

I. Zajíc

NA VĚDOMÍ OBČANŮM

Letošní regionální výstava ovoce a zeleniny ve Stráži nad Nisou, pořádaná Regionální agrární radou Libereckého kraje spolu s Českým zahrádkářským svazem, jeho územní radou územního sdružení Liberec a základní organizací ve Stráži nad Nisou, proběhne ve dnech od úterka 21. do soboty 25. října v Obecním domě.

K prohlídce tam budou vystaveny jednak nejnovější odrůdy jablek prostých strupovitostí, vyšlechtěných výzkumníky v turnovské oblasti, i výpěstky jádrového ovoce od drobných pěstitelů z okruhu Liberce. Součástí výstavy bude i poradenská činnost a už tradiční spoluúčast zahrádkářů ze sousedního Žitavska s ukázkou tamních výsledků pěstelské a šlechtitelské činnosti.

Po dobu trvání výstavy bude prováděn prodej nejžádanějších odrůd jablek za snížené ceny v několika cenových relacích, přímo od pěstitele. Zájemci si budou moci od něho zakoupit kvalitní ovocnou i okrasnou sadbu, rovněž za nižší cenu, což může zajímat majitele řady současných novostaveb v obci. Vstupné na výstavu je dobrovolné, srdečně na ni zvou pořadatelé.

jab-

DOMOV PRO MATKY S DĚTMI V TÍSNI

Domov sv. Anny je provozován Oblastní charitou, která sídlí v Liberci, Uhlířská 424/7. Je členem celostátní Charity Česká republika a součástí Římskokatolické církve. Ředitelkou organizace je ing. Jana Bárnetová. Kromě Domova sv. Anny provozuje také Domov sv. Moniky v Liberci a Domov pokojného stáří v Chrastavě.

Na přelomu června a července tohoto roku se Domov sv. Anny přestěhoval z Jungmannovy ulice v Liberci do nové budovy ve Stráži nad Nisou, Majerova 160.

Domov sv. Anny zajišťuje přechodné ubytování matkám s dětmi žijících v ohrožení domácího násilí, těhotným ženám, které jsou kvůli svému těhotenství společností odmítány, matky s dětmi nacházející se v krizové situaci z finančních nebo bytových důvodů a osamělé matky s dětmi, které nemají dostatek zkušeností, aby zvládly svou mateřskou roli a povinnosti s tím spojené.

Ubytování se poskytuje maximálně na dobu 12 měsíců. V nových prostorách Domova je 17 lůžek (6 matek + 11 dětí). Sociální služba je pro potřebné z Libereckého kraje, případně z celé ČR. Provoz v Domově je nepřetržitý s neustálou přítomností personálu. Domov není jen střecha nad hlavou. Poskytujeme také pomoc se zajištěním stravy, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí, základní a odborné sociální poradenství.

Naším cílem je integrovat uživatele do běžného života a pomoci jim se získáváním potřebných kompetencí, návyků a dovedností, které jsou potřeba k tomu, aby převzali plnou odpovědnost za svůj život.

Dana Kudrnová
asistentka OCH Liberec

JEŠTĚ NĚKOLIK SLOV O ČÍSLECH POPISNÝCH

V minulém čísle Strážského občasníku jsme se dozvěděli, kdy byly postaveny domy, ve kterých bydlíme a to od roku 1891 do r. 1931 a od čísel 144 až po 325. Smutní byli občané, kteří svá čísla popisná od 202 do 243 nenašli. Proč? Nahlédneme do staré obecní kroniky a ta nám tuto otázku zodpoví.

Začneme trochu od „Adama“.

Kolem poloviny 15. století vzniklo na návrší nad Nisou malé sídliště a - zatímco v posledních dvou letech tu přibývá obyvatel každý měsíc - tehdy uplynula další století a ještě v r. 1630 obec tvořili jen:

1 rychtář, 7 sedláků, 5 chalupníků, 2 domkáři a 8 tkalců a nesla od svého začátku jméno Habendorf.

Fotografie z 30 let zachycuje řadu původních domků nyní Bilejova ulice.

Čileji se začala rozvíjet až koncem 18. století. A tehdy - v r. 1761 v jejím těsném sousedství založil a dal postavit hrabě Johann Christoph von Clam na „úspěšnou žádost přadláků lnu, punčochářů a dalších řemeslníků, kteří neměli obydlí“, malou vesničku se jménem Nový Habendorf. Byla to řada roubených chalup s jednou velkou jizbou, komorou, stájí pro kozu či krávu a půdou pro seno. Ke každému obydlí patřila louka a políčko. V nynější Bilejově ulici jsou ještě na kostrách některých těchto původních chalup vybudována současná obydlí. V r. 1875 byl z řady jeden domek (č.p. 9) zbourán, aby ustoupil stavbě železniční trati Liberec - Frýdlant.

A už se blížíme vysvětlení o chybějících číslech. V r. 1914 byly obce Starý a Nový Habendorf spojeny pod jménem Habendorf a domy z Nového Habendorfu přechíslovány z 1- 42 na 201 - 242 a znamená to,

že domy těchto čísel byly postaveny před r. 1891, jak jsme se před chvílí dozvěděli.

Po 2. světové válce, v r. 1946, dostala obec nové jméno - Stráž nad Nisou.

Co tu bylo řečeno, je jen velmi zběžné a stručné. Více byste se mohli dozvědět, milí spoluobčané, pokud byste měli zájem, ze staré kroniky obce Habendorf přeložené do češtiny a uložené na OÚ. Tam je i kronika o současném dění, různá vyobrazení z historie i nemálo starých dokladů. Těším se, že Vám -

- podle Vašeho přání - budu moci jmenované předvést

Vaše kronikářka Libuše Kúbíková

LITES a.s V KONKURZU

7.4.2008 byl na firmu Lites, a.s. vyhlášen konkurz. Hospodaření firmy končilo již několik let v mínusu. Celkový dluh včetně úroků z prodlení dosáhl více než 700 000 000 Kč. Největší část dluhu je vůči České správě sociálního zabezpečení, Finančnímu úřadu a zdravotním pojišťovnám. Insolvenčním správcem byla určena firma Konkursní v.o.s. zastoupená Ing Janou Horákovou.

Výroba na území této firmy vznikla již v 18. století. Původně zde byla valchovna lnu, kterou Johann Scheufler přeměnil na mlýn. Později sedlák Weber připojil k mlýnu přádelnu ovčí vlny. Od poloviny 19. století se zde vyrábí sukno. V roce 1882 koupili objekt bratři Siegmundové, kteří rozšířili komplex budov na dosud známou úroveň. Výroba textilu se udržela do 2. světové války, kdy v době okupace se výroba změnila. Byly vyráběny komponenty do děl a tanků. Na výrobě se účastnili i zajatci, kteří zde měli internační tábor. Po válce se závod specializoval na elektrické spotřebiče pod hlavičkou Elektro Praga a později, ve firmě Normal, byly vyráběny díly pro letecký průmysl. 1.10.1958 se zrodila Tesla, n.p., kde se začaly vyrábět součástky pro elektronická zařízení, záznamové aparatury a přístroje.

Byly to např. diktafony a zejména bateriové magnetofony vlastní konstrukce START, BLUES, URAN, PLUTO, A3, na které si jistě mnozí pamatují. Od roku 1962 se zde rodí nový program - výroba přístrojů na využití radioizotopů, který se postupně stává nosným programem. Ve vlastním vývoji vzniká elektronická požární signalizace, elektronika pro textilní průmysl a zabezpečovací aparatury pro objekty, lékařské a mnohé další přístroje. Od 1.1.1992 vzniká akciová společnost Lites. Nosným programem je vývoj a výroba

požární signalizace. Pokračuje i výroba dalších zařízení např. čidel přetruhu pro textilní průmysl. Lites, a.s. není příliš úspěšný a stále se propadá do dluhů. V roce 2006 se odděluje firma Lites Fire s.r.o., která se zabývá montáží požárních hlásičů. V následujícím roce se odděluje firma Litekov s.r.o., která se zabývá obráběním a povrchovými úpravami kovů i plastů.

V Tesle n.p. došlo začátkem 70. let minulého století ke stavebnímu rozmachu a byly přistavěny další objekty např. galvanovna, lisovna kovů, zkušební laboratoře se sálem pro počítač, garáže a budova na montáži výrobků. V té době zde pracovalo téměř 2000 zaměstnanců. V provozu byly i dvě pobočky a to v Doksech a Ludvíkově pod Smrkem. Tesla měla i několik vlastních rekreačních středisek a to na Borovicích, v Doksech a na Jizerce v Jizerských horách. V 90. letech postupně pracovníků ubývalo tak, že při vyhlášení konkurzu měl Lites, a.s. 35 zaměstnanců.

O dalším osudu tohoto podniku se bude teprve rozhodovat, ale je přáním jak současných, tak bývalých zaměstnanců, aby prostor nedopadl jako Textilana v Liberci.

Blanka Větrovská

STROM ROKU 2008

Schillerův dub ve Stráži nad Nisou

Nedávno jsem slavil své narozeniny. A při té příležitosti jsem si vzpomněl na jednoho oslavence, na jehož kulaté a významné výročí se v naší obci úplně zapomělo. Přestože možná ve srovnání s jinými není největším elegantem, přestože již není obletovaný mladík a ještě není vyhledávaný moudrý kmet, přestože nežije v úplně idylickém prostředí a kolemjdoucím často nestojí za pohled ani za pozdrav, rozhodl jsem se, že to tak nenechám a oslavenci nedávnou křivdu musím nějak odčinit. A sám jsem si tedy vybral dva způsoby, jak takového odčinění dosáhnout.

Naše Stráž nad Nisou není typickou českou vesnicí, kde bychom se scházeli v kostele (přestože jeden krásný barokní - zasvěcený Kateřině Alexandrijské - taky máme) nebo na návsi u piva a přemýšleli o tom, jak budeme stavět máje nebo připravovat posvícení. Nejde o to, že jako bývalý městys máme místo návsi náměstí, ale jako obec prakticky obklopená zástavbou velkého města a s probíhající rozsáhlou obytnou výstavbou máme většinou místo obnovy tradic úplně jiné starosti. Tady nám chybí kus kanalizace, jinde veřejné osvětlení nebo místa ve školce, spousta sousedů je u nás nových a vlastně je zatím ani pořádně neznáme, za zábavou a kulturou jezdíme každý sám do sousedního Liberce, a když jsme doma, raději pracujeme na své vlastní zahradě nebo jsme zalezlí u televize. A dívíme se... Dívíme se tomu, že tady nám zmizel další kus volné louky, tuhle jeřábová alej v úvoze po ní cesty, dívíme se, že postupně přicházíme o volný výhled na Ještěd, který je dominantou našeho kraje.

Hodně nám tu chybí místní sounáležitost a úcta k tradicím, které v tomto kraji převážně vytvářeli jiní, kteří už tu nejsou. Chybí nám tu místo nebo spolek, kde bychom se mohli všichni scházet a poznávat - bývalí němečtí starousedlíci s těmi českými, čeští starousedlíci se svými nově přicházejícími sousedy. Chybí nám zkrátka něco, kolem čeho by se naše obec dokázala semknout bez ohledu na to, odkud kdo přišel a jak dlouho tady žije.

A jak to všechno souvisí s naším oslavencem? A kdo tím oslavencem vlastně je?

Podle rodného listu se jmenuje dub zimní a podle okolností svého zrodu se mu říká Schillerův. V roce 1905 ho na křižovatce cest zasadili naši němečtí předkové (ano, předkové, neboť řada rodin zde byla smíšených), kteří tak oslavovali 100. výročí úmrtí literárního veličana Friedricha Schillera. Dramatika a básníka, jehož dílo dnes v našich zemích málokdo zná. Shodou okolností Schiller zemřel ve Výmaru, který bývá označován jako město zelené a stromů.

Schillerův dub tedy v letošním roce slaví své 103. narozeniny, stovku už jsme zkrátka mlčky prošli. Jeho koruna tak pamatuje dobu, kdy se Stráž nad Nisou ještě jmenovala Alt Habendorf, pamatuje jistě i pohnuté události, kdy ti, kteří ho vysadili, nabízeli při svém odsunu rodinné šperky a zlato za kousek chleba pro své hladové děti. Ale pamatuje si také možná mé první kroky do školy, protože cesta vedla přímo kolem něj. A já pevně věřím, že si jednou bude pamatovat i první školní kroky dětí z nových domů, protože cesta do školy se za ta léta nezměnila.

A protože je Schillerův dub hodně opomíjeným oslavencem, dostane hned dva dárky: Tím prvním je jeho návrh do ankety Strom roku, dalším pak návrh na jeho zapsání mezi Památné stromy, který připravím vzápětí. A pokud by náhodou vyhrál, dostalo by se mu ještě třetího dárku - odborného ošetření - které už docela potřebyje.

Ale budou to vlastně dárky pro náš dub? Nebudou spíše pro nás samotné? Vždyť při účasti Schillerova dubu v anketě se díky hlasování Stráž nad Nisou možná semkne a občané si začnou více všimnout lidí a věcí ve svém sousedství. Vždyť si možná budeme více vážit stromů a památek, kterých v obci máme tak málo. Vždyť nakonec třeba pod dubem vyroste lavička, na kterou si někdo přisedne i k autorovi tohoto návrhu.

Ondřej Fábera